

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Tomáše Foltase a soudců Mgr. Davida Hipšra a Mgr. Lenky Krupíčkové v právní věci žalobce: **Ing. T. W.**, zastoupen advokátem JUDr. Janem Walterem, advokátem se sídlem Volyňských Čechů 837, Žatec, proti žalovanému: **Městský úřad Vejprty**, se sídlem Tylova 870/6, Vejprty, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 10. 3. 2020, č. j. 15 A 108/2019 - 43,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 10. 3. 2020, č. j. 15 A 108/2019 - 43, **se z r u š u j e** a věc **se v r a c í** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

I.

[1] Shora označeným rozsudkem Krajský soud v Ústí nad Labem (dále též „krajský soud“) zamítl žalobu, kterou se žalobce domáhal ochrany proti nečinnosti žalovaného spočívající v tom, že žalovaný nevyřídil body II. až V. žádosti ze dne 29. 1. 2019 domáhající se poskytnutí informací stran zkušebního provozu stavby „Pila Kovářská“ na základě zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále též „informační zákon“).

II.

[2] Krajský soud žalobu shora označeným rozsudkem zamítl. V odůvodnění rozsudku zejména uvedl, že neshledal důvodnou námitku poukazující na nevyřízení žádosti tím, že žalovaný na část žádosti dle bodů II. až V. poskytl jinou, než požadovanou informaci. Za klíčovou označil soud skutečnost, že žalovaný žalobci poskytl zejména informaci vyžádanou v bodě I. žádosti o informace, tedy údaj o tom, že nevyřizoval žádnou stížnost

podle § 175 odst. 1 správního řádu ve věci podnětu ze dne 18. 12. 2015, který se týkal zkušebního provozu stavby „Pila Kovářská“. Informaci o tom, že nevyřizoval předmětnou stížnost, žalovaný ještě zopakoval v reakci na bod IV. a V. žádosti. Informace požadované v části žádosti pod body II. až V. mají přímou souvislost s informací požadovanou v bodu I. žádosti. K těmto bodům žádosti by bylo možné poskytnout informace jen v případě, že by žalovaný vyřizoval stížnost dle bodu I. této žádosti. Jestliže však žalovaný takovouto stížnost nevyřizoval, uvedené informace neexistují ani existovat nemohou. V dané situaci tudíž nebylo možné žalobci poskytnout odpovědi na otázky pod body II. až V. žádosti o informace. Žalovaný veden snahou žalobci vyhovět nad rámec vyžádaných informací poskytl podrobnější informace týkající se podnětu ze dne 18. 12. 2015. Názor, že žalovaný měl ohledně části žádosti o informace dle bodů II. až V. namísto zvoleného postupu vydat rozhodnutí o odmítnutí části žádosti, považoval krajský soud za příklad přepjatého formalismu. Krajský soud nepřisvědčil námitce, že se žalobce v žádosti o informace ze dne 29. 1. 2019 po žalovaném dožadoval informací o vyřizování stížnosti jakýmkoli subjektem (nejen žalovaným), neboť dle něj neodpovídá logickému ani jazykovému výkladu. Smysl i text žádosti vedou k jednoznačnému závěru, že informace požadované v bodech II. a následujících žádosti se týkají výhradně stížnosti obsahem specifikované v bodě I. a zároveň vyřizované žalovaným. Krajský soud dodal, že skutečnost, že by stížnost dle bodu I. žádosti byla žalovanému skutečně doručena, nevyplývá ani z listin předložených žádným z účastníků. Krajský soud uzavřel, že žalovaný se nedopustil nečinnosti, neboť žádost o informace vyřídil zcela a způsobem, kterým naplnil účel zákona o svobodném přístupu k informacím, a to ještě před podáním žaloby. Z uvedených důvodů proto krajský soud žalobu zamítl.

III.

[3] Rozsudek krajského soudu napadl žalobce (stěžovatel) včasnou kasační stížností z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále též „s. ř. s.“). Stěžovatel namítl, že krajský soud nesprávně vyhodnotil otázku, zda byla stěžovatelova žádost o informace žalovaným zcela vyřízena, pokud jde o body 2. až 5. (II. až V.) žádosti. Krajský soud nesprávně vyložil § 15 odst. 1 informačního zákona. Stěžovatel zdůraznil, že předmětem žádosti o informace nebyly informace o vyřizování podnětu ze dne 18. 12. 2015, ale informace o vyřizování stížnosti na postup žalovaného ve věci tohoto podnětu. Tyto informace se stěžovateli nedostaly. Požadavek, aby v takovém případě bylo vydáno rozhodnutí o odmítnutí, nelze dle stěžovatele označit za přepjatý formalismus, jak učinil krajský soud. Jen pokud je vydáno rozhodnutí o odmítnutí žádosti, může se žadatel obrátit na soud a zpochybňovat důvodnost odepření informací žalobou podle § 65 odst. 1 s. ř. s. Pokud povinný subjekt vyžádanou informaci neposkytl, a přitom žádost neodložil, pak mu podle § 15 odst. 1 informačního zákona nezbyvá, než vydat rozhodnutí o odmítnutí žádosti. Žádost tedy nemůže vyřídit tím, že poskytne jinou informaci. Krajský soud nesprávně dovodil (z toho, že žalovaný nevyřizoval stížnost vymezenou v bodě I. žádosti), že informace vyžádané pod body II. až V. (týkající se vyřizování takové stížnosti) „z povahy věci neexistují ani existovat nemohou“. Dle stěžovatele z toho, že povinný subjekt nevyřizoval předmětnou stížnost, nevyplývá, že ji nevyřizoval ani jiný subjekt, a že tedy nevznikly informace o takovém vyřizování. V doplnění kasační stížnosti pak stěžovatel uvedl, že se mu podařilo získat důkaz o tom, že žalovaný minimálně zčásti vyžádanou informací disponuje. K tomu

pokračování

přiložil přehled podání došlých do datové schránky žalovaného dne 21. 10. 2017, ze kterého podle něj vyplývá, že právě toho dne byla žalovanému taková stížnost doručena. Žalovaný tak informací disponuje. Pokud by bylo vydáno rozhodnutí o odmítnutí žádosti, mohl jej stěžovatel napadnout a zpochybňovat předpoklad odepření.

IV.

[4] Žalovaný podal ke kasační stížnosti stručné vyjádření, ve kterém uvedl, že k nečinnosti nedošlo a věří, že rozsudek krajského soudu bude potvrzen. Poukázal na množství žádostí stěžovatele stran stavebního řízení ve věci „Pila Kovářská“ a důsledky z toho plynoucí.

V.

[5] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

[6] Nejvyšší správní soud považuje za nutné nejprve shrnout podstatný obsah správního a soudního spisu.

[7] Stěžovatel žádostí ze dne 29. 1. 2019 požádal žalovaného o:

- I. sdělení, zda žalovaný vyřizoval stížnost podle § 175 odst. 1 správního řádu na postup Městského úřadu Vejprty, stavebního úřadu, ve věci podnětu ze dne 18. 12. 2015 týkajícího se zkušebního provozu stavby „Pila Kovářská“ s vraty pilnice neodpovídajícími projektové dokumentaci,*
- II. sdělení, pod jakým číslem jednacím/spisovou značkou byla tato stížnost vyřizována,*
- III. sdělení, které úřední osoby byly pověřeny vyřizováním této stížnosti,*
- IV. sdělení, kdy byla tato stížnost žalovanému doručena,*
- V. sdělení, zda byla stížnost shledána důvodnou, částečně důvodnou nebo nedůvodnou,*
- VI. poskytnutí písemnosti, kterou byl stěžovatel vyrozuměn o vyřízení stížnosti.*

[8] Žalovaný vyřizoval žádost opakovaně, neboť stěžovatel opakovaně brojil proti jeho postupu stížnostmi podle § 16a odst. 1 písm. b) a c) informačního zákona. Naposledy žádost vyřizoval přípisem ze dne 25. 4. 2019, ve kterém uvedl:

- I. ne, náš úřad nevyřizoval stížnost ve věci podnětu z 18. 12. 2015,*
- II. vyřizován byl pouze podnět z 18. 12. 2015,*
- III. pověřen vyřizováním podnětu byl pan Ing. T. V.,*
- IV. stížnost ve věci podnětu z 18. 12. 2015 nebyla u žalovaného zaevidována,*
- V. nebylo řešeno,*
- VI. písemnost, kterou byl stěžovatel vyrozuměn o výsledcích řešení podnětu k prošetření z 18. 12. 2015, nemáme k dispozici, a proto v tomto bodu dle § 15 informačního zákona tuto žádost odmítáme.*

[9] Ze spisu dále vyplývá, že stěžovatel napadl uvedený přípis stížností podle § 16a odst. 1 písm. c) informačního zákona, ve které namítal, že nebyly vyřízeny body II. až V. žádosti.

[10] Následně (z důvodu, že k této stížnosti ani k žádosti o informace neobdržel žádnou písemnost od žalovaného) podal žalobu na ochranu proti nečinnosti. Krajský soud žalobu zamítl shora označeným rozsudkem, který napadl stěžovatel shora rekapitulovanou kasační stížností.

[11] Kasační stížnost je důvodná.

[12] Předmětem sporu v nynější věci je otázka, zda byla žádost stěžovatele o informace řádně vyřízena.

[13] Nejvyšší správní soud se ztotožňuje s názorem krajského soudu vyjádřeným v napadeném rozsudku, že informace požadované v části žádosti pod body II. až V. mají přímou souvislost s informací požadovanou v bodu I. žádosti. K těmto bodům žádosti je tedy z povahy věci možné poskytnout informace jen v případě, že by žalovaný vyřizoval stížnost dle bodu I. této žádosti. Jestliže však žalovaný žádnou takovou stížnost nevyřizoval, jak uvádí v tomto případě, požadované informace dle bodu II. až V. žádosti z povahy věci neexistují ani existovat nemohou.

[14] Kasační soud se však nemohl ztotožnit s tím, že krajský soud za této situace aproboval postup žalovaného, který nevydal rozhodnutí o (částečném) odmítnutí stěžovatelovy žádosti v části, ve které se domáhal neexistujících informací.

[15] Podle § 15 odst. 1 téhož informačního zákona *pokud povinný subjekt žádosti, byť i jen zčásti, nevyhoví, vydá ve lhůtě pro vyřízení žádosti rozhodnutí o odmítnutí žádosti (dále jen „rozhodnutí o odmítnutí žádosti“), popřípadě o odmítnutí části žádosti, s výjimkou případů, kdy se žádost odloží.*

[16] Postupem povinných subjektů v případě neexistence požadované informace se Nejvyšší správní soud již mnohokrát zabýval. Z konstantní judikatury vyplývá, že neexistence požadované informace představuje tzv. faktický důvod pro odmítnutí žádosti o informace (viz rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 1. 2019, č. j. 1 As 359/2018 - 30, ze dne 7. 4. 2015, č. j. 6 As 136/2014 - 42, ze dne 2. 4. 2008, č. j. 2 As 71/2007 - 56. Např. v posledně uvedeném rozsudku kasační soud vyslovil, že „*poskytnutí informace lze odmítnout nejen z důvodů právních, jež jsou taxativně vyjmenovány v § 7 - § 11 zákona o svobodném přístupu k informacím, nýbrž i z důvodů faktických, které v zákoně z pochopitelných důvodů vyjmenovány nejsou. Typickým faktickým důvodem neposkytnutí informace přitom bude právě situace, kdy povinný subjekt požadovanou informaci nemá.*“ Tento názor vyplývá rovněž z odborné komentářové literatury (viz Jelínková, J., Tuháček, M. *Zákon o svobodném přístupu k informacím. Praktický komentář*. Wolters Kluwer, 2017). „*Odmítnout žádost pro neexistenci informace by nešlo (...) v případě, pokud by povinný subjekt informací nedisponoval, avšak zákon by předpokládal (výslovně či implicitně), že informaci musí mít.*“ (Furek, A., Rothanzl, L. *Zákon o svobodném přístupu k informacím a související předpisy. Komentář*. 2. vydání. Praha: Linde, 2012, s. 169; srov. tamtéž, s. 80).

pokračování

[17] Z uvedeného tedy plyne, že pokud se žádost podaná podle informačního zákona týká neexistujících informací, je nutné ji odmítnout. Tento postup přitom nelze vnímat jako výraz přepjatého formalismu, jak uvedl soud v napadeném rozsudku. Postup prosazovaný stěžovatelem (tj. odmítnutí žádosti v částech, v nichž informace nebyla poskytnuta) otvírá cestu k meritornímu přezkumu postupu povinného subjektu soudem. Jak uvedl rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v usnesení ze dne 20. 11. 2018, č. j. 5 As 18/2017 - 40, vůči případnému negativnímu rozhodnutí o žádosti (rozhodnutí o odmítnutí žádosti) lze následně brojit odvoláním dle § 16 informačního zákona a následně i žalobou dle § 65 s. ř. s.

[18] Krajský soud tedy neměl aprobovat postup žalovaného, který v rozporu se zákonem a výše citovanou judikaturou nerozhodl o částečném odmítnutí stěžovatelovy žádosti o informace. Nejvyššímu správnímu soudu proto nezbylo, než napadený rozsudek zrušit a vrátit věc krajskému soudu k dalšímu řízení.

[19] V tomto řízení se bude krajský soud zabývat i otázkou, zda byla či nebyla stížnost dle bodu I. žádosti žalovanému skutečně doručena. V této souvislosti nelze přehlédnout tvrzení stěžovatele, resp. jím předložený přehled podání došlých do datové schránky žalovaného dne 21. 10. 2017, ze kterého dovozuje, že právě toho dne byla žalovanému taková stížnost doručena. Kasační soud dodává, že v případě, kdy hodlá povinný subjekt odmítnout žádost o informace z důvodu její neexistence, musí důkladně zkoumat, zda požadovanými informacemi fakticky disponuje (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 1. 2019, č. j. 1 As 359/2018 - 30). Komentářová literatura rovněž uvádí, že je třeba případnou neexistenci informací přezkoumatelně doložit, tj. do spisu zanést informace o tom, jaké kroky (šetření) povinný subjekt provedl, aby zjistil, zda požadovanými informacemi fakticky disponuje (viz Jelínková, J., Tuháček, M. *Zákon o svobodném přístupu k informacím. Praktický komentář*. Wolters Kluwer, 2017).

[20] S ohledem na uvedené Nejvyššímu správnímu soudu nezbylo než v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. napadený rozsudek krajského soudu zrušit a věc mu vrátit k dalšímu řízení. V tomto řízení bude krajský soud postupovat v souladu s výše uvedenými právními závěry (§ 110 odst. 4 s. ř. s.).

[21] V novém rozhodnutí krajský soud rozhodne rovněž o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 2. července 2020

JUDr. Tomáš Foltas
předseda senátu